

VŠEHOCHUŤ

Listopad 2025

TAJEMNÉ CIVILIZACE - GÖBEGLI TEPE
SLUNEČNÍ SOUSTAVA - DONALD JOHANSON
NAIVISTÉ - ADOLF WÖLFLI
SCIFI - URSULA KROEBER LE GUINOVÁ
PŘIJÍMAČKY Z MATEMATIKY MAFYZ

PRO RODINU, PŘÁTELE A ZNÁMÉ

KDO NECHCE ČÍST, TAK SI PROHLÉDNE OBRÁZKY

MILÍ PŘÁTELÉ A PŘÍZNIVCI,

Tak nám přišel listopad a s ním nové vydání tohoto občasníku. Co si zde prohlédnete za obrázky? Obrázek činkovitého asteroidu Donaldjohanson přejde plynule na obrázky naivisty psychouše Wolfliho, pak se zastavíme na zřícenině hradu Opárno a zjistíme, že nejlepší pivo je pivo s ropuchou. Ursula Le Guinová nás vezme do říše fantasy Zeměmoří se spoustou kouzelníků, mágů a draků. Ponoříme se i do hluboké minulosti. V dnešním Turecku kdysi dávno konaly zapomenuté komunity slavnosti v Gobekli Tepe. Z matfyzu tu obrázky nejsou, ale pár příkladů ano. A při prohlížení obrázků HLAVNĚ KLID.

Z DOMOVA

Tak poslední foto kytiček za oknem, než přijde zima a místo kytiček bude chvojí a žárovičky. Kočky se už těší na Vánoce - je to na nich přímo čitelně vidět, že?

BLOGOVÁNÍ

Co měsíc říjen? Nějak jsem ho minul. Mimo domácích prací a hraní dětských her na PC jsem občas kouknul na MX Linux, aktualizace, instalace a aplikace, nutná údržba webu, podklady pro tento plátek (jde to rychleji bez AI, ale obrázky at' si

kreslí a básničky at' skládá). Grafika - nově free DTP Affinity. Vypadá dobře, ale zase angličtina. To je asi jedno. Matematika - článek X se mi nějak vymkl z rukou, uvidíme v listopadu. Jinak kontrola klubu zjistila, že se blížíme ke konečné odpovědi na základní otázku, teď už 41.

Sluneční soustava

O planetách, měsících, asteroidech, planetkách, kometách. Takové malé opakování astronomie. Dnes asteroid Donaldjohanson.

1

2

Naivisté

Adolf Wölfli (29. února 1864 Bowil, Švýcarsko – 6. listopadu 1930 Waldau, Bern, Švýcarsko) byl švýcarský výtvarník, hudební skladatel a spisovatel.

Tajemné civilizace

Göbekli Tepe je archeologické naleziště v turecké provincii Şanlıurfa. Nacházejí se zde monumentální megalitické stavby s reliéfní výzdobou z 10.–9. tisíciletí př. n. l., jeden z nejstarších známých dokladů neolitické architektury, zbudovaný zřejmě ještě předneolitickými lidmi.

3

Sci-fi a fantasy

Dnes klasik fantasy. Ursula K. Le Guinová.

5

Sluneční soustava - Donaldjohanson

Planetka Donaldjohanson byla pojmenována v roce 2015 na počest paleontologa Donalda Johansona, objevitele jedné z nejslavnějších fosilií, jaká kdy byla nalezena – samice hominida, dávného předchůdce lidí, která dostala jméno Lucy. Stejně jako světoznámá kostra Lucy přinesla revoluci do vědeckého chápání lidské evoluce, má vědecká mise Lucy od agentury NASA přinést revoluci v chápání evoluce Sluneční soustavy tím, že prostuduje osm Trojánů. Jedná se o planetky, které sdílí oběžnou dráhu kolem Slunce s nějakou planetou. V tomto případě se

Lucy zaměří na Trojány Jupiteru.

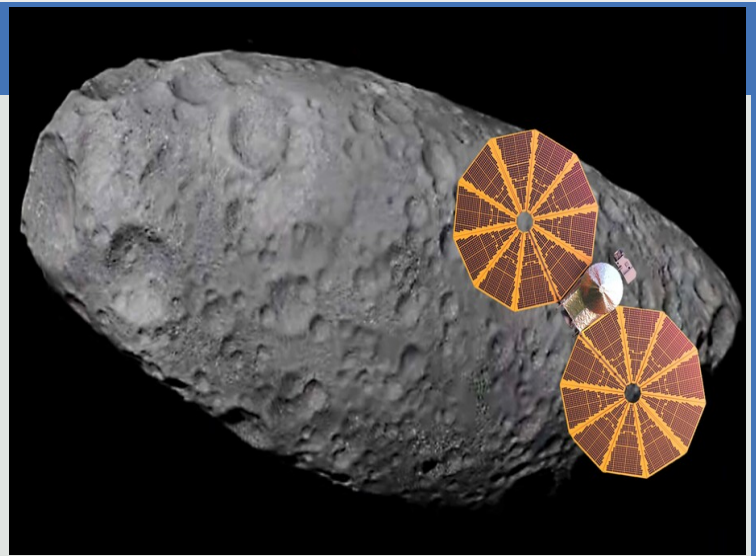
Planetka Donaldjohanson, která krouží okolo Slunce v takzvaném hlavním pásu planetek mezi Marsem a Jupiterem, byla pro sondu Lucy vítaným cílem, neboť poskytla cennou možnost, jak provést komplexní nácvik činností, které bude zapotřebí provádět při hlavní vědecké misi během průletů sondy kolem Trojánů Jupiteru.

Všechny tři palubní přístroje (L'LORRI, L'TES a L'Ralph)

během průletu prováděly pozorovací sekvence velmi podobné těm, které se uskuteční u Trojánů. Po prozkoumání této planetky a prohlédnutí jejích útvarů se členové vědeckého a inženýrského týmu mise Lucy rozhodli předložit návrh na pojmenování povrchových útvarů na počest významných paleontologických lokalit a objevů, který IAU následně schválila.

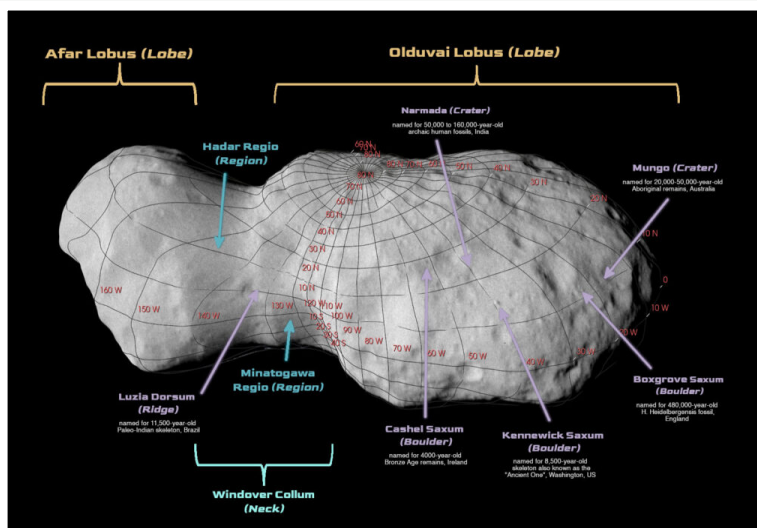
Menší lalok planetky se tedy nyní jmenuje Afar Lobus a své nové jméno dostal podle etiopské oblasti, ve které byla Lucy společně s dalšími kostrami hominidů nalezena. Větší lalok byl pojmenován Olduvai Lobus podle říční soutěsky v Tanzánii, která přinesla také mnoho důležitých poznatků o hominidech. „Krk“ planetky, Windover Collum, který spojuje oba laloky, se jmenuje po archeologické lokalitě Windover nedaleko floridské základny Cape Canaveral Space Force Station, ze které byla Lucy v roce 2021 vypuštěna do kosmického prostoru. Lidské ostatky a artefakty objevené na tomto místě přinesly revoluci z hlediska vědeckého pochopení lidí, kteří žili na Floridě před

zhruba 7 300 roky.

Dvě hladké lokality na „krku“ planetky jsou pojmenovány Hadar Regio, což vzdává hold konkrétnímu místu, kde Johanson objevil fosilii Lucy, a Minatogawa Regio podle oblasti, kde byly objeveny nejstarší známé lidské pozůstatky na území Japonska. Vybrané balvany a krátery na planetce Donaldjohanson jsou pojmenovány podle významných fosilií od hominidů před homo sapiens až po dávné zástupce moderních lidí. IAU schválila také souřadnicový systém pro mapování útvarů tohoto jedinečně tvarovaného malého světa.

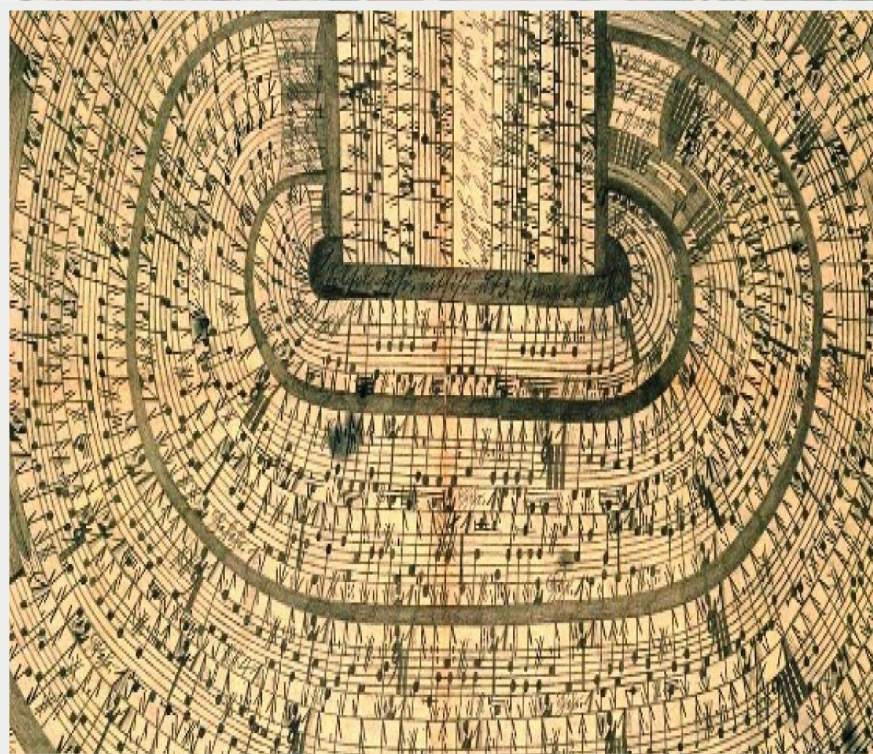
9. září se sonda Lucy nacházela téměř 480 milionů kilometrů od Slunce a směřuje k prvnímu Trojánovi své mise, planetce Eurybates, kolem které proletí v srpnu 2027. To znamená, že Lucy se nachází přibližně ve třech čtvrtinách hlavního pásu planetek. Od setkání s planetkou Donaldjohanson již sonda Lucy poletí bez toho, aby se přiblížila k jiným planetkám, a bez nutnosti provádět korekční manévry své trajektorie. Týmy i nadále pokračují v pečlivém monitorování palubních přístrojů i sondy samotné, jelikož se Lucy dostává dále od Slunce do chladnějšího prostředí.

Naivisté - Adolf Wölfli

Adolf Wölfli (29. února 1864 Bowil, Švýcarsko – 6. listopadu 1930 Waldau, Bern, Švýcarsko) byl švýcarský výtvarník, hudební skladatel a spisovatel. Jako jeden z prvních byl dáván do souvislosti s výtvarným směrem art brut. Celý svůj dospělý život prožil v ústavu pro duševně choré, kde také vytvořil své dílo.

Narodil se v Bowilu v kraji Emmental poblíž Bernu jako nejmladší ze sedmi dětí. V roce jeho narození se rodina do Bernu přestěhovala. Otec, povoláním kameník, byl notorický alkoholik a roku 1870 rodinu opustil. Matka se živila zprvu jako pradelna. V roce 1872 rodinu úřady

prestěhovaly do její domovské obce Schangnau, kde byli matka a syn odděleni a pracovali za stravu a ubytování u různých sedláků. V roce 1895 se pokusil sexuálně zneužít tři a půl roku starou dívku. Aby se zjistilo jeho duševní zdraví, byl umístěn do psychiatrické léčebny ve Waldau poblíž Bernu. Zde mu byla diagnostikována schizofrenie. Proto zůstal ve Waldau internován až do své smrti v roce 1930. Příčinou smrti byla rakovina tlustého střeva.

Myslel si, že svým dílem vytváří nový svět. Proto sestavil i novou číselnou soustavu, která nahrazovala stávající, všeobecně uznávanou. Přibližně od roku 1905 je ikonografie jeho kreseb stejná. Prolínají se na nich ornamenty a figurální motivy (nejčastěji stylizovaný autoportrét s křížem na hlavě) s popisnými texty a notovými partiturami. V pozdějším období začaly vznikat koláže, když na papíry nalepoval výstřižky z novin, které byly obkrouženy ornamenty a texty. Ačkoliv Wölfli nikdy neopustil kanton, kde se narodil, umísťoval děje svých obrazů do imaginárních krajín a světů. Obrazy jsou často doprovázeny notovými partiturami.

Roku 1948 vystavil francouzský malíř Jean Dubuffet 120 jeho obrazů v Paříži. O Wölfliho opíral Dubuffet svou koncepci art brut (surové umění). V roce 1972 byly Wölfliho práce vystaveny na prestižní výstavě documenta 5 v Kasselu. V letech 1978 a 1987 vyšly první desky s jeho hudbou. Naopak někteří hudební skladatelé pasáže Wölfliho textů zhudebnili, např. Georg Friedrich Haas či Bernhard Gál.

Göbekli Tepe - ztracená civilizace

Göbekli Tepe (turecky Göbeklitepe, výslovnost: Ďöbet'lytepe, „Břichatý kopec“) je archeologické naleziště v turecké provincii Şanlıurfa u města Urfa, nedaleko syrské hranice. Nacházejí se zde monumentální megalitické stavby s reliéfní výzdobou z 10.–9. tisíciletí př. n. l., jeden z nejstarších známých dokladů neolitické architektury, zbudovaný zřejmě ještě předneolitickými lidmi.

V Göbekli Tepe byla doposud objevena a odkryta část komplexu několika sérií kamenných kruhů či oválů o průměru 10 až 30 metrů, které tvoří velice precizně opracované 3 až 6 metrové vápencové pilíře ve tvaru T, z nichž některé váží až 20 tun (jeden i 50 tun). Ve středu kruhů je pak umístěn jeden vyšší centrální pilíř (někdy dva), což může podporovat hypotézu, že podepíral střešku. Na pilířích jsou pak vyobrazeny věrné reliéfy

samců zvířat, ptáků, hmyzu a různých abstraktních symbolů (snad i piktogramů) a vzhledem k tomu, že každý pilíř je, a to včetně reliéfů, vytesán z jednoho kusu vápence, se tak jedná o (na svou dobu) technicky velice mimořádné provedení. Prostor mezi pilíři pak dokola vyplňuje hradba neopracovaných kamenů.

Nedaleko tohoto komplexu byly objeveny i pozůstatky chýší, pazourků, šípů a dalších nástrojů.

V nedalekém Balıklıgözü byla nalezena nejstarší socha (nikoli pouze figurína) člověka v životní velikosti, nazvaná Muž z Balıklıgözü.

Naleziště spadá do období předkeramického neolitu. Dle několika na sobě nezávislých měření nalezených organických látek (dřevěné uhlí) z nejstarší vrstvy se ukázalo, že tyto pilíře mohly být postaveny přibližně v 9. tisíciletí př. n. l. Celek představuje jednu z nejstarších známých lidských staveb. Je ovšem možné, že nalezené a

změřené organické látky se zde objevily až po dostavění komplexu a ten je tedy ještě staršího data (nejpravděpodobněji z 10. tisíciletí). Prozatím také nejsou vyřešeny logistické potíže s přesunem a umístěním pilířů, když na vyzvednutí a přesun každého pilíře z lomu na své místo by bylo potřeba asi 500 lidí. Stavby vykazují geometrický plán.

Dle měření půdotvorných uhlíčanových povlaků na pilířích byl, z dosud neobjasněných příčin, už v 8. tisíciletí př. n. l. celý komplex opuštěn a záměrně zasypan. Toto zároveň dokazuje, že nemohl vzniknout později než v 9. tisíciletí př. n. l., protože ho po zasypaní nemohly jiné (mladší) organické

látky kontaminovat.

První zprávy o tomto nalezišti pocházejí z roku 1964, kdy výprava vědců z Istanbulské a Chicagské university

zjistila, že návrší je umělého původu. Předpokládali, že se jedná o byzantské pohřebiště. V roce 1994 však německý archeolog Klaus Schmidt, který předtím pracoval na podobně starém nalezišti v Nevalı Çori, objevil, že památky nejsou byzantské a že jsou o mnoho starší.

Vykopávky započaté v roce 1995 pak odhalily doposud nejstarší známý komplex staveb lidské historie, který někteří lidé považují za náboženský, jiní za mapu hvězdné oblohy, protože reliéfy a jejich vzájemné uspořádání až nápadně odpovídají skutečným souhvězdím; jiní zase za obytné budovy, kde pospolu žily celé rozvětvené rodiny. Podobně velké společné domy jsou doloženy i u

původních obyvatel Severní Ameriky. Někteří vyzdvihují význam hvězdy Sirius. Znázorněné konstelace také mohou odkazovat na impaktní událost před necelými 13 tisíci lety (v

mladším dryasu; pak následoval holocén). Též se může jednat o kalendář.

Vzhledem k tomu, že bylo doposud odkryto a prozkoumáno asi jen 5 % plochy komplexu, je předčasné o jeho funkci vyvozovat nějaké závěry.

Avšak bez ohledu na to, že zatím nemáme všechny informace a i na možnost, že tento komplex je možná ještě starší, než tam dosud nalezené a změřené organické látky, se nalezením tohoto komplexu a vyhodnocením doposud získaných informací revolučně posunula doposud nám známá historie megalitických staveb bezmála o polovinu, a tím se tedy výrazně mění náhled na dosavadní historii neolitu a vývoj lidstva i jeho civilizací.

LITOMĚŘICKÝ HRAD A JEHO POČÁTKY

(Poznámky k hradní politice Jana Lucemburského v severozápadních Čechách)

Oldřich Kotyza – Milan Sýkora

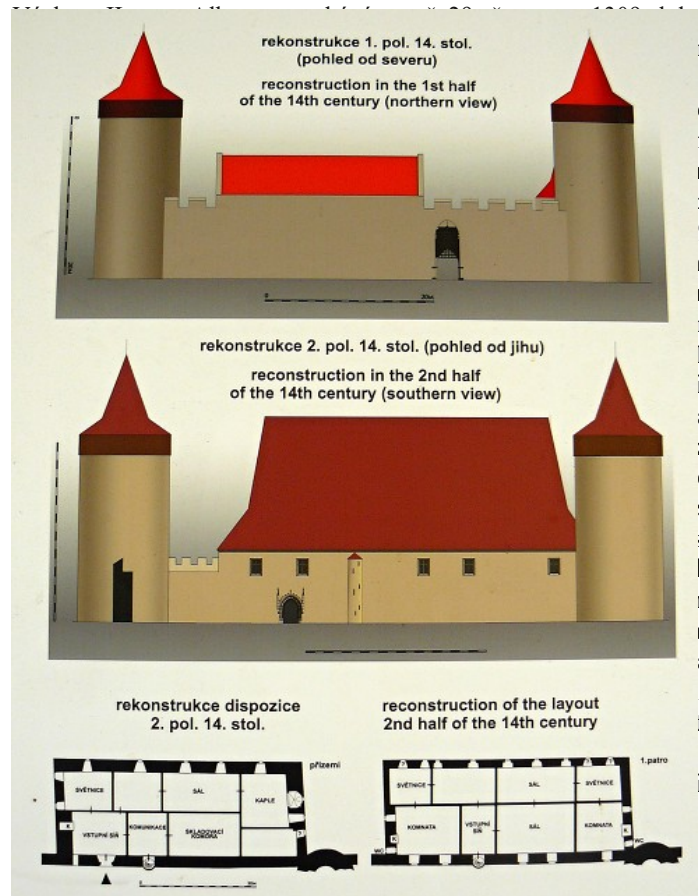
Prvním z nich byl mohučský arcibiskup Petr z Aspeltu, rodák z Trevíru, arcibiskup v Mohuči, biskup v Basileji, probošt vyšehradské kapituly a především kancléř, rádce, zpovědník i diplomat krále Václava II. Do kancléřského úřadu nastoupil po smrti králova rádce Bernarda z Kamence (zemřel 12. října 1296), tedy někdy koncem r. 1296 či počátkem r. 1297, kdy je dosvědčen prameny. Ve funkci zůstal až do Václavovy smrti r. 1305 a poté byl v úřadě jen formálně až do r. 1309 (viz podrobně Šusta 1935, 468–471, 668–670). Druhým byl Burchard (Burkhard) z Magdeburku, titulární magdeburský purkrabí a majitel hraběcího hradu Hardeka, pocházející z rodu Wiprechta Grojčského. Když byl r. 1291 zavražděn podkomoří Zbyslav z Třebouně, byl králem Václavem II. ustanoven do této funkce a v ní vytrval až do r. 1303; zároveň náležel i k neocenitelným královým rádcům (tamtéž, 516–518, 541). Tyto skutečnosti nám dovolují časově vymezit vznik nezachovaného privilegia krále Václava II. Litoměřickým o právu skladu sklonkem r. 1296 až r. 1303, nejspíše blížeji k prvnímu datu; tedy někdy v této době (a asi již i dříve) zastával Albert hodnost litoměřického purkrabího. Albert z Frýdlantu a na Liběšicích nepatřil – obdobně jako Jarek z Waldenberka – k „obyčejným“ šlechticům. Byl nejmladším synem Častolova ze Žitavy, mocného pána a přívržence Václava I. Albert spolu se svými bratry Hynkem (Jindřichem, Heinemannem), Častolovem (Čeňkem) a Chvalem dali základ mocným panským rodům z Dubé (Hynek), z Klinštejna (Častolov), z Lipé a Pirkenštejna (Chval) a Škopků z Dubé (Albert), které vlastnily rozsáhlá panství mj. na severu Čech (Šimák 1930, 15–30; Urban 1992, 199–203, 268). Poprvé se o Albertově existenci dozvídáme z listiny z 3. července 1279 (CDB VI.1, č. 56, 101–102; Šimák 1930, 28, pozn. 42, má mylně 3. srpna 1279), ve které stvrzují „Heinemannus de Dubena, dapifer regni Boemie, et fratres nostri Albertus et Zcenko“, tj. Heinemann z Dubé, stolník Království českého, a jeho bratři Albert a Čeněk darování své půdy v Zwätzenu

řádu německých rytířů. Hynek byl ve funkci nejvyššího stolníka od r. 1276 do r. 1288 (Šimák 1930, 28–29, pozn. 42) a byl to nejspíše on, který založil i hrad Frýdlant na Českolipsku. Ten nejspíše připadl při dělení rodového majetku Albertovi (Sedláček 1923, 253).

Podle tohoto hradu je jako „Albertus, dictus de Vridlant“ uváděn k 27. lednu 1288, kdy v Praze svědčí mj. společně s bratrem Hynkem z Dubé, nejvyšším stolníkem Království českého („Hynco dapifer regni Boemie“) a litoměřickým kanovníkem Eliášem („Elias, canonicus Luthomericensis“)

konfirmaci privilegia Markrabství moravského králem Václavem II. (RBM

II, č. 1430, 617). Přítomnost kanovníka Eliáše může hypoteticky naznačovat již Albertovu litoměřickou funkci, jistota tu však není. Ještě za života Václava II. je se svým bratrem Hynkem doložen 28. dubna 1297, kdy opět v prostém tvaru „Hynko de Duba et Albertus, frater eius dictus de Ffrydlant“ stvrzují ve zbraslavském klášteře list Alberta ze Žeberka, který navrácí zpět Václavu II. město a hrad Tachov i k tomu příslušející majetek (RBM II, č. 1750, 751). O hodnosti se tu nemluví, ovšem to nic neznamená, neboť ta není uvedena ani u dalších svědčících českých pánů. Po smrti krále

Albertovi k r. 1323).

Tato vcelku dlouhá genealogická pasáž o doložených litoměřických purkrabích Jarkovi z Waldenberka a Albertu z Frýdlantu (o Vlkovi [„Lupus“] nevíme vůbec nic dalšího) byla nutná, neboť osvětluje, o jak významné osoby tu šlo. Zdá se, že obsazování tohoto úřadu bylo spjato – stejně jako v případě litoměřických kastelánů – s nejvýznamnějšími velmoži v zemi, což ukazuje i na postavení litoměřického hradu (ať již „starého“ nebo „nového“ – viz níže) mezi zeměpanskými hrady. Po svědectví Alberta z Frýdlantu z r. 1314 zprávy o hradě na dlouhou dobu zcela utichají. Litoměřic se obecně týkají čtyři listiny krále Jana Lucemburského z r. 1319, které ovšem mohou mít i význam pro naše studium. V první nechal zapsat Janu z Vartenberka úrok z města Ústí nad Labem i část cla v Litoměřicích (CIM II, č. 108, 183) a ve druhé podíl na témže mýtě i Jindřichovi z Kamýku (tamtéž, č. 104, 178). Pak nařídil Litoměřickým, aby ve městě zadrželi ty, kteří by se násilím zmocnili

zboží litoměřického probošství, a to na tak dlouho, dokud je i s užitky (= výnosy) nevrátí (tamtéž, č. 109, 183–184). To asi znamená, že se to za doby šlechtického odboje dalo a Litoměřičtí, loajální králi, v tom neměli prsty. No a nakonec je tu důležitá zpráva o polepských blatech, které mohou představitelé města prodat měšťanům a stržené peníze obrátit na opravu hradeb a věží (tamtéž, č. 110, 184–186; k této listině podrobněji viz i níže). A jak už naznačil J. Tomas (viz výše), mohla mít tato listina i souvislost s budovaným hradem. (pokr.)

Ursula Kroeber Le Guinová

Ursula Kroeber Le Guinová (21. října 1929, Berkeley, Kalifornie – 22. ledna 2018, Portland, Oregon), byla americká spisovatelka. I když psala romány, poezii, knížky pro děti a eseje, nejznámější jsou její romány a povídky z oblasti science fiction a fantasy.

V češtině je nejoblíbenější její cyklus příběhů ze Zeměmoří, nejuznávanějším dílem však je román *Levá ruka tmy*. Je považována za jednoho z nejlepších spisovatelů fantastických žánrů. Obdržela několik cen, kromě cen Hugo a Nebula také Gandalf Grand Master v 1979 a Damon Knight Memorial Grand Master Award v roce 2003. Známa je propracovaností svých děl a svými sondami do oblastí taoismu, anarchismu, feminismu, psychologie a sociologie. Neopomenutelnou součástí jejích děl je vyhýbání se antropocentrismu, vytvořené cizí kultury jí však sloužily ke sdělení informací o kultuře naší.

Narodila se v roce 1929 jako Ursula Kroeberová v rodině antropologa Alfreda Kroebera a spisovatelky Theodory Kroeberové. Otec se zabýval původními obyvateli Ameriky, matka psala knihy pro děti a stejně jako manžel se věnovala antropologii. Ursula již ve svých jedenácti letech poslala svůj první příběh do magazínu *Astounding Science Fiction*, byla však odmítnuta. Absolvovala v roce 1952 na Columbia University ze středověké romantické literatury. Ve studiích pokračovala ve Francii, kde potkala svého manžela, historika Charlese Alfreda Le Guina. Svatbu měli dva dny před Štědrým dnem roku 1953. I poté si ponechala ve jméně písmeno K jako Kroeber. Od roku 1958 žije v Oregonu ve státě Portland a má tři děti: Elisabeth, Caroline a Theodore.

Její první knihy pojednávaly o imaginárních krajinách. První uveřejněnou prací byla v roce 1962 povídka *April in Paris*, prvním románem byl *Rocannonův svět* z roku 1966 následovaný dílem *Planeta exilu* (také 1966), oba z cyklu *Hain* (Ekumen).

Zeměmoří

Čaroděj Zeměmoří

Hrobky Atúanu

Nejvzdálenější pobřeží

Tehanu: Poslední kniha Zeměmoří

Jiný vítr

Velká kniha Zeměmoří

Rocannonův svět

Planeta exilu

City of Illusions

Levá ruka tmy

Vyděděnec

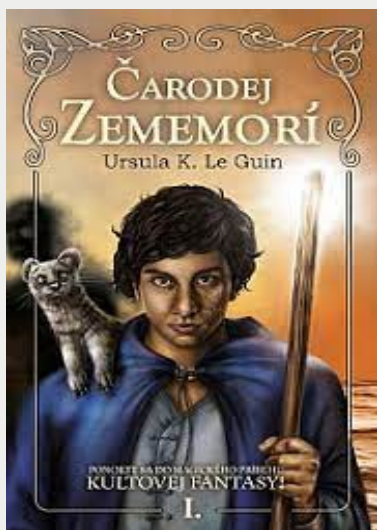
Svět je les, les je svět

Vyprávění, Gnom!

...

Ocenění

Cena Hugo (celkem 5)

1970 – román – *Levá ruka tmy*

1973 – novela – *The Word for World is Forest*

1974 – povídka – *The Ones Who Walk Away from Omelas*

1975 – román – *Vyděděnec*

1988 – noveleta – *Buffalo Gals, Won't You Come Out Tonight*

Cena Nebula (celkem 6)

1970 – román – *Levá ruka tmy*

1975 – román – *The Day Before the Revolution*

1975 – román – *Vyděděnec*

1991 – román – *Tehanu*

1996 – noveleta – *Solitude*

2008 – román – *Powers*

Cena Locus

1972 – román – *Smrtonosné sny*

1975 – román – *The Day Before the Revolution*

1975 – román – *Vyděděnec*

1976 – noveleta – *The New Atlantis*

1976 – sbírka – *The Wind's Twelve Quarters*

1983 – sbírka – *The Compass Rose*

1983 – povídka – *Sur*

1991 – fantasy román – *Tehanu*

1996 – sbírka – *Four Ways to Forgiveness*

1997 – noveleta – *Mountain Ways*

2001 – noveleta – *The Birthday of the World*

2001 – SF román – *The Telling*

2002 – povídka – *The Bones of the Earth*

2002 – novela – *The Finder*

2002 – sbírka – *Tales from Earthsea*

2003 – noveleta – *The Wild Girls*

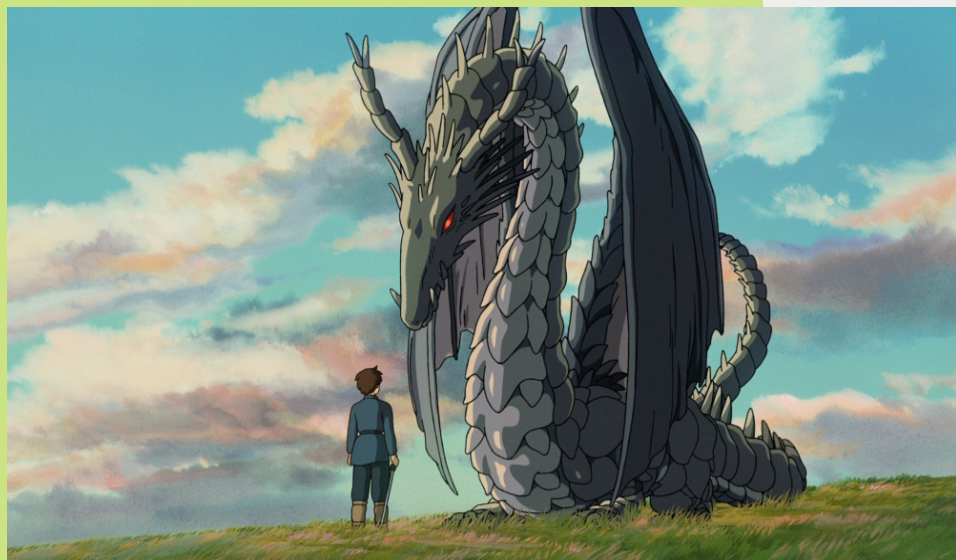
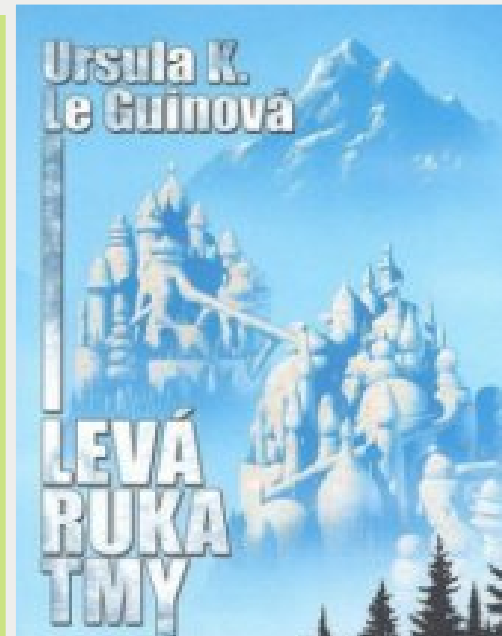
2004 – sbírka – *Changing Planes*

World Fantasy Award (celkem 2 + za životní přínos)[6]

1988 – novela – *Buffalo Gals, Won't You Come Out Tonight*

1995 – životní přínos

2002 – román – *The Other Wind*

Levá ruka tmy

Ursula K. Le Guinová

KAPITOLA PRVNÍ

Průvod v Erhenrangu

Z archivu Hainu. Přepis dokumentu 01-01101-934-2-Gethenu, pořízeného prostřednictvím ansiblu, adresovaného stabilovi na Ollulu. Zpráva od Genlyho Aie, prvního mobila na Gethenu/Zimní planetě, hainsky cyklus 93, ekumenicky rok 1490-97.

Podám zprávu tak, jako bych vyprávěl nějaký příběh, protože když jsem byl malý, učili mě na mé rodné planetě, že pravda je věci fantazie. Záleží na způsobu vyprávění, jestli jsou holá fakta potlačena, nebo v něm převáží: je to jako s oním vzácným organickým skvostem našich moří, který se rozjasní, když ho nosí jedna žena, ale na jiné působí fádně a obrátí se v prach. Fakta nejsou o nic trvanlivější, soudržnější, pociťivější a opravdovější než perly. Oboje je však křehké. Ten příběh není celý můj, ani ho nevyprávím jen já sám. Po pravdě řečeno ani nevím, či příběh to vlastně je; vy to můžete posoudit lépe. Je to však jeden celek, a pokud se chvílemi zdá, že se fakta mění s měnícím se vypravěčem, je pak na vás, abyste si vybrali tu skutečnost, která se vám líbí nejvíc; žádná z nich není nepravdivá a všechno je jeden příběh. Začíná 44. diumalu roku 1491, což na Zimní planetě v zemi zvané Karhide byl Odharhahad Tuwa neboli dvaadvacátý den třetího měsíce jara v roce jedna. Tady je totiž neustále rok jedna. Jen datování každého minulého a budoucího roku se první den nového roku změní, protože pozpátku i dopředu se počítá od výchozího bodu Nyní. Bylo tedy jaro roku jedna, bylo to v Erhenrangu, hlavním městě Karhide, a já jsem byl v nebezpečí života a neměl jsem o tom ponětí.

Byl jsem v průvodu. Šel jsem hned za gossiwory a hned před králem. Přšlo. Mračna nad tmavými věžemi, déšť v hlubokých kaňonech ulic, ponuré kamenné město bičované bouří, kterým se pomalu vine jedna zlatá žilka. Vpředu jdou obchodníci, různí hodnostáři a řemeslníci z města Erhenrangu, seřazeni podle důležitosti, nádherně oblečení a pohybující se v tom dešti jakoby nic, jako ryby v moři. Jejich obličej je nadšené a klidné. Nepochodují jednotně. V tomto průvodu nejsou žádní vojáci, ani vojáky nikdo nenapodobuje. Dále jdou lordové, starostové a představitelé každého panství a podpanství Karhide, jednotlivci nebo pět nebo čtyřicet pět nebo čtyřista; dlouhatánský vyšňořený průvod, kterému do kroku vyhrávají kovové rohy a nástroje z vydlabaných kostí a dřeva a elektrické flétny, které ostře sekají přesný rytmus. Rozmanité transparenty jednotlivých velkých panství a žluté praporečky zdobící cestu tvoří zplihlou změť barev, jedna kapela přehlušuje druhou, rytmy se navzájem prolínají a to vše se rozléhá v hlubině kamenné ulice. Následuje houf žonglérů s naleštěnými koulemi ze zlata, které v blýskavých rojích po několika vždycky vymrští vysoko do vzduchu a zase chytají a znovu vymrští a vytvářejí tak

jakési žonglérské

zářetrysky. A najednou, jako by se doslova rozsvítily, hoří ty zlaté koule jasným plamenem: slunce se dere zpoza mraků. A za nimi čtyřicet postav ve žlutém vyhrává na gossiwory.

Gossiwor, na který se hraje jen v králově přítomnosti, neskutečně smutně a táhle rachotí. A když jich hraje čtyřicet naráz, tak to s člověkem zatřese, otřásá to věžemi Erhenrangu a setřese to poslední spršky deště z rychle plynoucích mraků. Jestliže tohleto je královská hudba, pak není divu, že všichni karhidští králové jsou blázni. A dále pak královská společnost, stráže a funkcionáři a hodnostáři města a dvora, poslanci, senátoři, kancléři, velvyslanci, lordové; žádný z nich nejde ani v jedné řadě stejným krokem, přesto se nesou velmi důstojně; a mezi nimi je král Argaven XV., v bílé tunice a košili a kalhotách pod kolena a v kožených kamaších v barvě šafránu a se žlutou kšiltovkou. Zlatý prsten je jeho jedinou ozdobou a znakem úřadu. Za touto skupinkou nese osm svalnatou královská nosítka, osázená žlutými safíry, v nichž se už celá staletí žádný král nenesl. Je to ceremoniální relikvie z doby „dávno-před“. Kolem nosítek jde osm strážců ozbrojených „přepadovými puškami“, rovněž pozůstatky barbarštější minulosti, které ovšem nejsou prázdné, ale nabitě broky z měkkého železa. Za králem kráčí smrt. Za smrtí studenti učiliště, kolejí, řemeslnických škol a králových krbů, dlouhé řady děti a mládeže v bílých, červených, zlatých a zelených šatech; akonečně závěr průvodu tvoří pár tiše a pomalu se pohybujících tmavých aut.

Královská společnost, v ní i já, se shromažďuje na plošině z čerstvých trámů vedle nedodělaného oblouku říční brány. Průvod se vlastně koná u příležitosti dokončení oblouku, který tvoří tečku za výstavbou nové silnice a říčního přístavu. Tento obrovský počín představuje pět let hloubení, budování a pokládání samotné silnice a zvěnění panování Argavena XV. v análech Karhide. Tisníme se na té plošině v provlhlých masivních hávech. Déšť ustal, svítí na nás slunce, báječné, oslňující, zrádné slunce Zimní planety. K muži po levici utrousím poznámku: „To je vedro. Opravdu vedro.“ Ten člověk po levici - podsaditý tmavý Karhidán s ulíznutými splývavými vlasy, v tlusté tunice ze zelené kůže protkané zlatem, tlusté bílé košili a tlustých kalhotách pod kolena, s řetězem z těžkých stříbrných článků velikosti dlaně - tento člověk, který se příšerně potí, odpovídá: „To tedy je.“ (více BONUS)

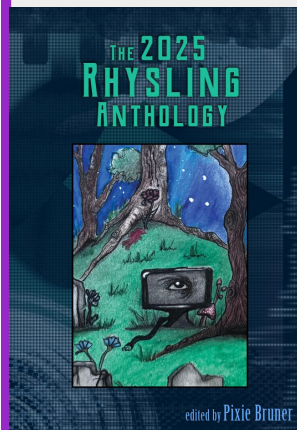
**!!! BONUS !!!
KLIKNĚTE A PAK
SI OTEVŘETE
KNÍŽKU V PDF!!!**

MARVINŮV SLOUPEK

Říše fantasy jsou ve svém celku možná i nudnější, než moje vesmíry. A jsou tam také draci. Ovšem draci - jednohlavé a veliké létající ještěrky a také draci trojhlaví a mnohohlaví - nejsou moje parketa. Onehdy jsem se s jedním setkal. Opravdu jsou chytřejší než člověk, ve svém názoru na Vesmír, život a vůbec se s nimi výjimečně shodnu. Ale nesnáším jejich ohnivě funění. Moje hlava při dračích diskusích dostala nádech třešňového kompotu a musel jsem se skoro deset minut chladit v tekutém heliu. Magii neprovozují, ale mám výtečný emitor antiprotonů. To je jiná magie a spolehlivě proti drakům funguje. Pak už není o čem diskutovat.

Ceny Sci-fi a fantasy Rhysling Awards

Ceny Rhysling Awards jsou každoroční ocenění udělované za nejlepší sci-fi, fantasy nebo hororovou báseň roku. Název ceny pojmenová

l Andrew Joron podle postavy ve sci-fi příběhu slepého básníka Rhyslinga z povídky Roberta A. Heinleina „Zelené kopce Země“. Cena se uděluje ve dvou kategoriích: „Nejlepší dlouhá báseň“ pro díla o délce 50 a více řádků a „Nejlepší krátká báseň“ pro díla o délce 49 a méně řádků.

A DALŠÍ PORCE PŘÍKLADŮ Z PŘIJÍMAČEK KE STUDIU MATEMATIKY NA MFF UK

Vzor přijímací zkoušky na MFF UK Studijní programy Matematika a Informatika

U každé z deseti úloh je nabízeno pět odpovědí: a, b, c, d, e. Vaším úkolem je u každé úlohy a každé odpovědi rozhodnout a označit, zda je správná či chybná, případně zda uvedené tvrzení platí či neplatí apod. Čas na vypracování testu je **75 minut**.

- Nalezněte řešení rovnice $x^2 - 12x + 27 = 0$ v oboru reálných čísel. Pak označte, která tvrzení platí a která neplatí (ANO = platí, NE = neplatí).
 - Všechna řešení se nacházejí v intervalu $(\pi/2, 10\pi)$.
 - Všechna řešení se nacházejí v množině $(0, 5) \cup (6, 35)$.
 - Rovnice má právě jedno řešení.
 - Všechna řešení jsou záporná.
 - Rovnice nemá řešení.
- Nechť x je řešením rovnice $\log_{10}(\log_{10} x) = 1$. Označte, která tvrzení pro x platí a která neplatí.
 - $x = 1$,
 - $x = 10$,
 - $x = 100$,
 - $x = 10^{10}$,
 - Nic z výše uvedeného.
- U každého z následujících výrazů rozhodněte a označte, zda pro každé reálné číslo x je jeho hodnota rovna hodnotě výrazu $\sqrt{x^2}$.
 - x ,
 - $|x|$,
 - $\sqrt[3]{x^3}$,
 - $\max\{x, -x\}$,
 - $-x$.

První tři úlohy z celkem deseti úloh. Ke složení zkoušky se požadují znalosti elementární středoškolské matematiky i když se mi zdá, že zdatný deváťák by většinu příkladů také zvládnul.

3	×	4	=	8
4	×	5	=	50
5	×	6	=	30
6	×	7	=	49
7	×	8	=	?

HÁDANKA Z ROKU 2020

způsobila ostrou diskuzi mezi řešiteli. Znaménko x není, jak jste si určitě všimli, násobení. Ani čísla vpravo netvoří nějakou jednoduchou posloupnost. Zde se jedná o vyšší matematicko-logické uvažování, matematické znalosti pro vyřešení hádanky nepřesahují požadavky základní školy.

Naše krásné zříceniny - Opárno

Historie a pověsti

Hrad a ves Opárno se nacházejí asi 4 km severozápadně od Lovosic, přímo pod svahy jedné z nejvyšších dominant Českého Středohoří – Lovoše. Zřícenina hradu se rozkládá na konci hřbetu táhnoucího se ve směru jihozápad – severovýchod. Po jeho východní straně se rozprostírá ves Opárno, kterou protéká stejnojmenný potok, při severní straně hradu se od západu na východ vine Milešovský potok. Právě jeho koryto modeluje malebné Oparenské údolí, oblíbený cíl mnoha výletníků.

První zmínka o hradě Opárno pochází z r. 1344, kdy zde Smil z Vchynic, člen rodu později známého jako Kinští, stavěl „pokoje k přebývání“. O deset let později již zmíněný Smil na hradě sídlil. Zdá se tedy, že výstavbu hradu snad můžeme datovat do doby okolo r. 1344, časový rozsah stavebních prací nám ale uniká. V držení Smilových potomků zůstal hrad až do r. 1472, kdy jej dědictvím získali Dlaskové z Vchynic. Nedlouho poté, r. 1486, je jako majitel hradu zmíněn kromě Bohuslava Dlaska z Vchynic i Bohuslav ze Žeberka, takže lze usuzovat na rozdělení celého statku na dvě části. Již v r. 1530

je hrad Opárno zmíněn jako pustý. Jak se zdá, byl opuštěn těsně na začátku 16. století. Důvody, které k tomu vedly, neznáme, ale můžeme se domnívat, že zde svoji roli hrálo rozdělení již tak malého hradu mezi dva majitele a zároveň existence dvou tvrzí ve Vchynicích. Nevíme, jak tyto tvrže vypadaly, ale v porovnání s poměry na hradě zřejmě poskytovaly větší pohodlí. „Druhý život“ hradu probíhal v 19. a na začátku 20. století, kdy zde fungovala dřevěná restaurace vestavěná do jižní části hradu; dodnes po ní zbyl sokl zdíva v nádvoří a zbytky některých vnitřních stěn plášťové zdi. V téže době fungoval na hradě i kulečník, umístěný nejspíš v příkopu pod severní stranou hradního jádra.

Hrad Opárno se skládal ze tří částí, řazených za sebou v jedné linii - z horního předhradí na jihozápadě, jádra uprostřed dispozice a níže položeného dolního předhradí na severovýchodě. Původní přístupová

komunikace, dodnes dochovaná v podobě dobře viditelných úvozů, vede z výše položené plošiny na jihozápadě, z níž hradní ostroh vybíhá. Zhruba 70 m před hradem se původní přístupová komunikace setkává s cestami od vsi Opárna a od Oparenského mlýna, kteréžto jsou využívány ještě v současnosti a původní starou cestu ke hradu přetínají. Ta pokračovala přímo na rovinku před hradem, kde možná mohlo v dávné minulosti bývat nějaké hospodářské zázemí

hrad, nikoliv však opevněné předhradí. Přístupová komunikace již na začátku této plochy sbíhá na její západní okraj, který dále sleduje v zářezu až k místu, kde rovinnou přetíná příkop, za nímž bývalo horní předhradí. Čelo horního předhradí tvoří skalní blok nad příkopem, na kterém stávala nějaká zcela zaniklá stavba vojenské funkce (tradičně se hovoří o dřevěné věži, leč důkazu pro to není). Ta kontrolovala rovinnou před hradem a střežila i bránu při západní patě skalního bloku. Horním předhradím, jehož terén je skalnatý a velmi nerovný a na němž lze rozpoznat ještě reliéfní modelování po dalších dvou budovách, cesta prochází po jeho západní straně; následně překonává druhý příkop a vstupuje další, zcela zaniklou bránou do parkánu, který lemují jádro hradu na západní straně (podobný parkán se nachází i na východní straně jádra). Vlastní hrad na půdorysu nepravidelného obdélníku s osami přibližně 41 a 12 m (s delší osou ve směru orientace celého hradního komplexu)

vymezuje 2 m silná plášťová zeď se zaoblenými nárožními a cimbuřím na koruně. Dnes je

jinak poměrně dobře dochovaná hradba zcela přerušena na dvou místech: na severozápadě, kde bývala brána do jádra, a severovýchodě, kde mohla bývat hypotetická branka do východního parkánu; podobu těchto bran neznáme. Typickým hradem s plášťovou zdí však jádro není, protože jednak na východní straně byla plášťová hradba prokazatelně proražena okenními otvory a převétem, jednak je pravděpodobné, že střechy minimálně některých budov tuto hradbu převyšovaly. Z nich je však už dobře rozpoznatelný pouze palác přiléhající k plášťové zdi právě na východě, který byl podsklepený a měl dvě nadzemní podlaží. Rozsah a podoba ostatní zástavby jádra zůstává bez podpovrchového archeologického výzkumu pouze hypotetická, stejně jako možnost jeho předělení na menší severní a větší jižní část. Velmi rozsáhlé dolní předhradí, mezi nímž a jádrem se táhne parkán (méně pravděpodobně příkop) se rozprostírá v klesajícím svahu severovýchodně od jádra. Do doby zcela nedávné byly představy ohledně plošného rozsahu předhradí značně mlhavé; komplexní povrchový průzkum hradu v r. 2015 však ukázal, že severní obvod opevnění se nacházel zhruba v místech, kudy prochází dnešní železniční trať, která tak areál hradu v 19. století částečně poškodila. Otázkou zůstává povaha obvodového opevnění dolního předhradí, a vlastně – s výjimkou jádra – i celého hradu; pravděpodobný fragment této fortifikace zcela na severu, za železniční trať, naznačuje, že se dokonce mohlo jednat o podnož z nasucho vyskládaných kamenů s nějakou dřevěnou konstrukcí na koruně. Relevantních indicií k této otázce však máme k dispozici žalostně málo a totéž platí o zástavbě dolního předhradí, které mělo zřejmě hospodářský charakter a kde měl dokonce bývat i pivovar. Výjimkou z pravidla představuje výrazné reliéfní modelování po velmi rozměrném trojprostorovém domě (zhruba 24 × 11 m), jehož účel nám ale zatím uniká. Dolní předhradí je dnes s dalšími částmi hradu propojeno stezičkou sestupující sem ze severního konce západního parkánu; jak ale vypadala tato situace původně, nevíme.

Časopis - blog pro rodinu, přátele a známé ZDARMA vychází nepravidelně asi jednou měsíčně vydává PRUH Soft Litoměřice

email: pavelhruby03@gmail.com
web: www.phrub.cz
fb: https://www.facebook.com/pavelhruby03

kompilace obsahu Wikipedie, WWW stránky
grafické programy IrfanView 64, InkScape 1.3, Gimp 2.10.22, inPixio Photo Studio12 Ultimate, DALLE-E, Krita aj.
vyrobeno v programu Scribus 1.6.3

Možnost zaslání časopisu ve formátu PDF e-mailem. Zájemci pište na můj e-mail.
1. listopad 2025
© PRUH Soft 2025

Pověst

Seděl za starých časů na Opárně rytíř, který se ani lovu nevěnoval, ani do válek nevyjížděl, ani o své panství moc nedbal. Jedinou zálibu nacházel v truňku (starý výraz pro pítí). Pil a pil a místo na hradě se více zdržoval ve sklepení, kde měl k soudkům a bečkám nejbliž a kde si mohl i podle chutí vybrat. Jednou však přece musel rytíř z Opárna vyjet. Snad do Litoměřic nebo do Oustí, zkrátka den byl parný, a než se vrátil, pořádně mu v hrdle vyprahlo. Čeled' nestačila ještě otevřít bránu, když milý rytíř volal ze sedla: „Ženo, kde jsi? Honem mi přines máz piva, nebo tady leknu žízni!“ Ani z koně nesleze a už se shání po pivu, žumbera jeden, pomyslela si zlostně manželka, ale do sklepa šla, dobře vědouc, že by rytíř pokoj nedal. A jak mu pivo točila, uviděla na zemi velikou ropuchu. Však já tě vytrestám, napadlo jí a šup, už byla žába v pivu! Potom džbán s úsměvem přinesla svému muži. Rytíř ho popadl, nasadil ke rtům a zase pil a pil, až mu v hrdle klokotalo, dokud džbán do dna nevyprázdnil. Potom zamlaskal a utřel si spokojeně pěnu z vousů. „Copak jsi v tom pivu nic neozpozoval?“ nemohla udržet paní svou zvědavost. „Jak by ne,“ opáčil rytíř pochvalně. „Dnes totiž mělo takový říz, že bych ho mohl pít od rána do večera a od večera do rána!“ Žena se v duchu pokřižovala: „Snad si ten cucavka nemyslí, že mu budu ještě pokaždé shánět do truňku žaby!“

LISTOPAD

Na cestě tichá mlha spí,
a listí šeptá v trávě,
dva kroky v chladném tichu zní,
kde srdce hřeje právě.

Však stromy stojí bez svých šat,
vzdor větru, jenž je hladí,
a v šedi dne, kde chybí zlat,
se láska tiše zradí.

Dech z úst se v páru rozplývá,
jak dým, co k nebi stoupá,

v tom čase, kdy se nezpívá,
jen vzpomínka se houpá.

A přece krásný bývá chlad,
když ruku v ruce kráčíš,
v tom listopadu, který zrad,
jenž bolí – ale značí.
(CHATGPT a PH)

LISTOPAD 2025

19 prac. dnů

	LISTOPAD 2025							19 prac. dnů															
44								06:50 16:37	Sobota 1	14:50 01:05	08:52 16:35	Neděle 2	15:04 02:27										
45	06:53 16:34	Pondělí 3 Hubert	15:19 03:51	06:55 16:32	Úterý 4 Karel, Karla	15:37 05:20	06:57 16:30	Středa 5 Miriam, Emerich	15:59 06:52 14:19	06:58 16:29	07:00 16:27	Čtvrtek 6 Liběna	16:29 08:26	07:00 16:27	Pátek 7 Saskie	17:13 09:57	07:02 16:26	Sobota 8 Bohumír, Bohumíra	18:14 11:14	07:03 16:24	Neděle 9 Bohdan	19:31 12:11	
46	07:05 16:23	Pondělí 10 Evžen	20:54 12:50	07:07 16:21	Úterý 11 Martin Den válečných veteránů	22:16 13:17	07:08 16:20	Středa 12 Benedikt	23:36 13:36 06:28	07:10 16:19	---	07:12 16:17	Čtvrtek 13 Tibor	13:51	07:12 16:17	Pátek 14 Sáva	00:50 14:03	07:13 16:16	Sobota 15 Leopold	02:01 14:14	07:15 16:15	Neděle 16 Otmar	03:11 14:26
47	07:17 16:14	Pondělí 17 Mahulena, Gertruda Den boje za svobodu a demokracii	04:20 14:39	07:18 16:12	Úterý 18 Romana	05:31 14:54	07:20 16:11	Středa 19 Alžběta	06:42 15:13	07:21 16:10	07:53 15:38 07:47	07:23 16:09	Čtvrtek 20 Nikola, Nikol	07:53 15:38 07:47	07:23 16:09	Pátek 21 Albert	09:01 16:11	07:24 16:08 02:35	Sobota 22 Cecilie	10:02 16:56	07:26 16:07	Neděle 23 Klement	10:53 17:53
48	07:27 16:06	Pondělí 24 Emilie	11:32 19:00	07:29 16:05	Úterý 25 Kateřina	12:01 20:13	07:30 16:04	Středa 26 Artur	12:23 21:30	07:32 16:04	12:40 22:48	07:33 16:03	Čtvrtek 27 Xenie, Oxana	12:40 22:48	07:33 16:03	Pátek 28 René	12:55 16:02 07:59	07:34 16:02	Sobota 29 Zir	13:09 18:03	07:36 16:03	Neděle 30 Ondřej	13:23 01:24

KRÁLOVSKÉ MĚSTO LITOMĚŘICE

Více na www.litomerice.cz